Opponent's report for Martin Piaček's Inaguration Procedura

I am acquainted with Martin Piaček, having closely followed his professional endeavors for more than two decades. This has included frequent attendance at his exhibitions, committed teamwork in lectures and seminars, collaborations on various projects, and curating exhibitions featuring his works. In addition, I have authored numerous publications in Hungarian, English, and Czech on the subject of his art as an art historian.

1. Artmaking practice

A retrospective analysis of the evolution of his oeuvre reveals that he has thoroughly explored the full range of contemporary possibilities within his artistic genre. In a period when many regarded sculpture as a conservative art form, he continuously countered this negative perspective. His profound passion for carving wood, marble, and other materials led him to a persistent pursuit of innovation that assisted him to navigate sculpture back into the contemporary art scene. In doing so, he confronted the prevailing myths, stereotypes, and clichés associated with the image of the robust sculptor grappling with the raw material, ultimately triumphing over it. Consequently, he required to deconstruct the myth of the heroic male creator by proving that a contemporary sculptor is not only a muscle man, but also an intellect. The act of carving tiny wooden figures instead of larger-than-life public statues was no less inferior to him. Instead of boasting about the quality of his craftsmanship, which he definitely has, he hid it by covering the small figures with chalk. He deliberately distanced himself from the propagandistic use of public statues, instead offering commentary on them and proposing a new interpretation of the long-standing artmaking tradition. A significant expansion was his conceptual re-politicization of his works. This was reflected in his ongoing series *The Greatest Embarrassment of Slovak History*, 2007-) which the editor-in-chief of the magazine *Nationalism* praised as exemplary. The seriality and grand pedestals for miniature statutes in this series allowed the artist to delve into the realm of process art and installation.

The use of the artist's own body and the bodies of others as material to be sculpted is a practice that might be called conceptual sculpture, originating in the lineage of living sculpture. *Self-portrait as Stefani-bust* and *Stefanik as Anna Daucikova,* 2007 engages with the process of nation building encapsulated in heroes, while their portraits speak about the role of art in the construction of the nation, the imagined communities. Conversely, in other instances, the act of the performing body serves to convey a message by literally giving one's blood for a cause, a physical expression that brings to the fore the concept of ethnic nationalism (*My non-Slovakian blood*, 2015).

If the process of carving out the simile, the Platonic idea of the physical world is de-sacralized, the found-object is as good as the made object in the hand of an artist. The sanctifying temple, the museum, is also subject to this attention. The treatment of museum objects, the nature of the rituals surrounding them, and the significance of these practices are addressed in the *Touch of the Hero*, 2007)

In certain instances, these artistic statements precede the related art or social theory, thus allowing us to call them "theoretical objects," a term coined by Mieke Bal.

2. Art theory, education, and collaboration

The scope of Martin Piaček's endeavors encompassed the realms of art theory, education, and collaborative endeavors. He attended all the lectures I delivered in Bratislava, whether on public space or the construction of masculinity. Additionally, he participated in the two intensive courses I led at the Bratislava Art Academy. He demonstrated active engagement by reading all the texts and participating in discussions, encouraging students to take the theory and participation seriously. He was a highly engaged and interactive co-instructor. As the saying goes, the gold ring did not fall off his finger to sit at the school desk with his pupils, eliminating the hierarchy between the professor and his students. The artist has deeply committed to the theoretical interpretation and contextualization of his work, interested not only in the craft of making but also in its intellectual implications.

The collaborative works we carried out together was always fruitful, effective, and smooth. He was a constant member among the exhibited artists in the *Private Nationalism Project*, and *Universal Hospitality* project, which was co-curated by me with Ilona Németh and other colleagues.

He did not hesitate to participate with me and with Szabolcs KissPál, a Hungarian artist in an initiative that aimed to introduce an artistic approach to the topics of nationalism to historians. (National histories, imperial memories, 2021) The possession of self-reflectiveness and an ability to self-position is a common and expected quality among artists in established democracies; however, it remains a rare feature in post-socialist countries, particularly among sculptors, who, “by nature, work with material, as opposed to conceptual artists”.

3. Visual Activism

He has never worked in an Ivory Tower, nor lived in an artistic bubble occupied with naval-gazing aesthetic problems exclusively; for him, art is not merely a matter of aesthetics pleasure, but rather a social, political, and cultural activity that is not divorced from reality. He has demonstrated a profound comprehension of the transformative potential of art, as well as its capacity for manipulation, and its role in symbolic politics. When confronted with attempts by political forces to use art for their own ends, he did not shy away from resisting. (Case of the statues of Svatopluk in Bratislava)

4. Contemporaneity

Upon producing an Orchard, it appeared that he was abandoning the field prioritizing the ecological and climate crisis over the social and political crisis we experience. While this shift might appear to be a form of escapism, it also provided an opportunity for him to establish new connections and cultivate a community based on principles that are different from the traditional, institutional ones. This shift in focus aligns with the prevailing time in which we live. However, upon his admitting to me that he hadn't left sculpture behind, I came to think of the case of Popova, who threw herself into the revolutionary fervor and proclaimed the principle of "death to the painting" and traveled with the agit trains to distant places to spread the word of the revolution; but as we know from her diary, in her solitude she enjoyed painting and didn't deny it.

5. Portfolio and trajectory

The portfolio bears a resemblance to a retrospective exhibition, a format held in high esteem by art historians. It offers a comprehensive and transparent perspective on the value of an oeuvre, thereby facilitating a nuanced understanding of its significance. Prior to examining the portfolio in question, it was my belief that I possessed a comprehensive knowledge of Martin Piaček's artistic endeavors. However, a thorough review of his portfolio, encompassing his works, activities, exhibitions, curatorship, editing, and publications about his art, led me to the realization that it is considerably more complex, layered and multifaceted than I had initially perceived.

The trajectory of his career is very remarkable: substantial and striking. The image of a prominent and esteemed artist, recognized not only within his country but also across the broader region and internationally, emerges in its entireness before our eyes. His professional merit is not simply of an international standard; it is a true and faithful art.

I am fully convinced that he merits the distinction of being inaugurated as a full professor, a development that will undoubtedly be met with profound enthusiasm by the art community and his students.

Budapest, March 27, 2025

Podpísaná v.r.

Edit *ANDRÁS PhD, Dr.h.c.*
Senior Research Member
Institute of Art History, Research Centre for the Humanities, Budapest

PREKLAD VYHOTOVENÝ AI

Oponentský posudok k inauguračnému konaniu Martina Piačeka

S Martinom Piačekom sa poznám už viac ako dve desaťročia, počas ktorých som dôsledne sledovala jeho profesionálne pôsobenie. Zahŕňa to pravidelnú účasť na jeho výstavách, intenzívnu spoluprácu v rámci prednášok a seminárov, spoločné projekty a kurátorovanie výstav, v ktorých boli zastúpené aj jeho diela. Ako historička umenia som zároveň publikovala množstvo textov o jeho tvorbe v maďarčine, angličtine a češtine.

1. Umelecká tvorba
Retrospektívna analýza vývoja jeho diela ukazuje, že dôsledne preskúmal celý súčasný repertoár možností vo svojom umeleckom žánri. V období, keď bola socha vnímaná ako konzervatívna disciplína, Piaček tomuto pohľadu neustále odporoval. Jeho vášeň pre prácu s drevom, mramorom a inými materiálmi ho priviedla k neustálemu hľadaniu inovácií, čím dokázal vrátiť sochárstvo späť do súčasného umeleckého diskurzu. Súčasne narušoval mýty, stereotypy a klišé spojené s obrazom robustného sochára, ktorý zápasí s matériou a triumfuje nad ňou. Piaček cielene dekonštruoval mýtus heroického mužského tvorcu a ukázal, že súčasný sochár nemusí byť len silák, ale aj intelektuál. Tvorba malých figúrok namiesto monumentálnych pomníkov preňho nebola o nič menejcenná. Namiesto demonštrácie svojho nesporného remeselného majstrovstva ho radšej zamlčoval prekrytím figúrok kriedou. Dištancoval sa od propagandistického využitia verejných sôch, ponúkal ich kritický komentár a reinterpretáciu umeleckej tradície. Významné bolo aj konceptuálne znovupolitizovanie jeho diel, čo sa prejavilo v prebiehajúcej sérii **Najväčšia hanba slovenskej histórie** (od roku 2007), ktorú šéfredaktor časopisu *Nationalism* označil za príkladnú. Séria kombinujúca monumentalitu podstavcov s miniatúrnymi sochami ho posunula do oblasti procesuality a inštalácie.

Použitie vlastného tela a tiel iných ako sochárskeho materiálu možno označiť za konceptuálne sochárstvo v tradícii „živých sôch“. Diela ako *Autoportrét ako Stefánia-busta* a *Štefánik ako Anna Daučíková* (2007) sa zaoberajú vytváraním národných hrdinov a úlohou umenia pri konštrukcii národa a imaginárnych komunít. Naopak, v iných prípadoch je telo nástrojom silného odkazu – napríklad v akcii *Moja neslovenská krv* (2015), kde doslova daruje krv ako prejav telesného výrazu etnického nacionalizmu.

Ak sa proces vyrezávania podobizne – Platónskej idey fyzického sveta – odsakralizuje, nájdený objekt sa v rukách umelca stáva rovnocenným vytvorenému objektu. Rovnako sa to týka aj „posvätného chrámu“ – múzea. Témy ako rituály okolo múzeálnych objektov a ich význam spracoval v diele *Dotyk hrdinu* (2007). V niektorých prípadoch jeho umelecké vyjadrenia dokonca predchádzali teoretickým konceptom, ktoré ich mohli popísať – preto ich možno označiť za tzv. **teoretické objekty** (termín Mieke Bal).

2. Teória umenia, pedagogika a spolupráca
Martin Piaček sa aktívne venuje teórii umenia, pedagogike aj spolupráci. Navštevoval všetky moje prednášky v Bratislave – o verejnom priestore i o konštrukcii maskulinity. Zúčastnil sa tiež dvoch intenzívnych kurzov, ktoré som viedla na VŠVU. S veľkým nasadením čítal všetky texty, zapájal sa do diskusií a motivoval študentov, aby brali teóriu a účasť vážne. Bol veľmi angažovaným a interaktívnym spolulektorom. Ako sa hovorí, „zlatý prsteň mu z prsta nespadol“, keď si sadol do lavice medzi študentov

– čím odstránil hierarchiu medzi pedagógom a študentom. Ako umelec sa zaujíma nielen o remeslo, ale aj o intelektuálny kontext svojho diela.

Naša spolupráca bola vždy prínosná, efektívna a plynulá. Bol stálym účastníkom výstavných projektov *Private Nationalism* a *Universal Hospitality*, ktoré som spolukurátorovala spolu s Ilonou Németh a ďalšími kolegami. Neváhal sa zapojiť ani do projektu *National histories, imperial memories* (2021), kde sme s maďarským umelcom Szabolcsom KissPálom predstavili umelecký prístup k témam nacionalizmu historikom. Schopnosť sebareflexie a schopnosť vedomej sebapozície je samozrejmosťou v demokratických krajinách, no v postsocialistickom kontexte – najmä medzi sochármi – stále výnimočná.

3. Vizuálny aktivizmus
Martin Piaček nikdy netvoril v slonovinovej veži a neuzatváral sa do umeleckej bubliny plnej formálnych estetických problémov. Preňho umenie nie je len o estetickej rozkoši, ale o sociálnej, politickej a kultúrnej aktivite, ktorá je pevne spätá s realitou. Pochopil transformačný potenciál umenia, jeho manipulatívne možnosti aj úlohu v symbolickej politike. Keď sa stretol s pokusmi politických síl zneužiť umenie pre svoje ciele, dokázal sa postaviť na odpor (*Prípad sochy Svätopluka v Bratislave*).

4. Súčasnosť
Po vytvorení *Ovocného sadu* (Orchard) sa zdalo, že opúšťa oblasť sociálno-politického umenia v prospech ekológie a klimatickej krízy. Tento posun mohol pôsobiť ako únik, no v skutočnosti mu umožnil nadviazať nové prepojenia a vytvoriť komunitu založenú na odlišných princípoch než tradičné inštitucionálne štruktúry. Tento posun zodpovedá súčasnému spoločenskému naladeniu. Po jeho úprimnom priznaní, že na sochu nezanevrel, som si spomenula na prípad Popovej, ktorá v revolučnom nadšení vyhlásila „smrť maľbe“ a cestovala s agit-vlakmi po krajine – no ako vieme z jej denníkov, v súkromí sa maľovaniu nikdy neprestala venovať.

5. Portfólio a kariéra
Portfólio má charakter retrospektívnej výstavy – formátu, ktorý historičky a historici umenia mimoriadne oceňujú. Ponúka komplexný a transparentný pohľad na hodnotu diela a umožňuje jeho hlbšie pochopenie. Domnievala som sa, že o umeleckej dráhe Martina Piačeka viem všetko, no dôkladná prehliadka portfólia, zahŕňajúca jeho tvorbu, aktivity, výstavy, kurátorskú činnosť, editovanie aj odborné texty, mi odhalila oveľa komplexnejší, vrstvený a mnohovrstevnatý obraz.
Trajektória jeho kariéry je pozoruhodná: významná a výrazná. Pred nami sa odhaľuje obraz rešpektovaného a uznávaného umelca, ktorý presahuje rámec národného kontextu a má skutočný medzinárodný význam. Jeho prínos má nielen medzinárodné parametre – ale aj pravú umeleckú hodnotu.

Som pevne presvedčená, že si Martin Piaček plne zaslúži byť vymenovaný za riadneho profesora – krok, ktorý bezpochyby s nadšením privíta umelecká obec aj jeho študenti.

Budapešť, 27. marca 2025

Edit ANDRÁS, PhD, Dr.h.c.
samostaná výskumná pracovníčka
Ústav dejín umenia, Výskumné centrum
pre humanitné vedy, Budapešť